

Den allsidige

Bamse Mork-Knutsen (1955–2019)

En av Østfold tannlegeforenings mest profilerte medlemmer har en lang og mangslungen historikk som tannlege, musikanter, sanger, radiolog og altnuligmann, i tillegg til alt det andre han har foretatt seg i kraft av flere tillitsverv og frivillig innsats.

ARIL JUL NILSEN, I 2018

Bamse Mork-Knutsen var haldenser og lokalpatriot. Da han gikk bort i januar 2019 ble han omtalt som Halden-patriot, fagperson, musiker, markant skikkelse, allsidig og livsglad, i lokalavisen Halden Arbeiderblad. Foto: Hans-Petter Kjøge/Halden Arbeiderblad.

Vi vil gjerne høre litt om hans bakgrunn og hans tanker om tannlegers og tannlegeforeningers funksjon.

– Bamse, du har familiær bakgrunn i hotelldrift. Hva var det som fikk deg til å bli tannlege?

– Det er riktig at jeg vokste opp som bortskjemt enebarn på à la carte-menyer, men det er et evig slit i hotellbransjen, og det fristet ikke så mye.

Da jeg tok artium, kom jeg inn på det meste, også odontologi, men ikke på medisin, så da gikk jeg for det siste. Etter hvert fikk jeg en kjæreste, Gro, som hadde en tannlege inngiftet i familien. Bekjent- og kameratskapet med Sten Rolf Johnsen, far til fotballstjernen Frode, bidro helt klart til at jeg søkte på tannlegestudiet igjen, og begynte i 1978. Da hadde jeg fått med meg et grunnfag i psykologi i Bergen og litt hospitering på Hotell-høgskolen i Stavanger underveis, og også to kjappe besøk i Geitmyrsveien for å bli kvitt 38 og 48. Det så ut til å være morsomt på kirurgen der, og jentene var veldig søte, så da bestemte jeg meg for å begynne!

– I studietiden i Oslo var du aktiv i Odontologforeningen. Hva drev du med der?

– Jeg havnet i et særdeles aktivt kull, som våren på første-året stiftet kullforeningen FIVT – Fremtiden i Våre Tenner. Den første høsten så jeg en lapp på oppslagstavlen der rockebandet *Hæla i Taket* søkte etter gitarist. Jeg tenkte ikke så mye over det, men var tilfeldigvis innom *Kjeller'n* to dager etter, da de skulle ha prøvespilling. En av kullkameratene mine prøvde seg uten særlig hell. De spurte om jeg hadde lyst til prøve, og så fikk jeg jobben. Samtidig ble jeg med i *Odontoblæsten* som kornettist og trompetist.

– På høsten på andreåret kuppet FIVT mer eller mindre hele generalforsamlingen i Odontologiforeningen (OF), og overtok de fleste vervene. Som medlem av både *Blæsten* og *Hæla* var det naturlig at jeg ble kapellmester. Vi reorganiserte og revitaliserte hele OF. *Kjeller'n* ble fylt til randen med konserter med Ole Paus, Øystein Sunde, Julie Felix og andre toppartister. Henning, broren til impresario Rune Lem, gikk på kullet, og han hadde alle de rette kontaktene. Vi reiste til OS – *Odontologiska Spelen* og *NOS-bollen*, og stilte et sterkt fotballag fra skolen. I 1979 vant vi sølv i Malmø, etter et knepent tap mot vertene.

Det var jo naturlig at vi, etter å ha satt sterkt preg på de nordiske sommerlekene, ville prøve oss som idrettsarrangører selv. I 1981 arrangerte vi *De XXII Odontologiske vinter-*

Holmenkollsymposiet 2016, om diagnostikk – klinikk og radiologi for allmennpraktikere. Moderatorer var Bamse Mork-Knutson og Anne Møystad. Foto: Kristin Aksnes.

I 2009 var Mork-Knutsen på laget til Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo, da de deltok i Showbiz på NRK1. Fra venstre: Kirsten Kristiansen, Bjørn Bamse Mork-Knutsen, Bente Brokstad Herlofson, Åsmund Rogn og Kathrine Holt Simonsen. Fotograf: Sigurd Fandango.

lekene i Nordmarka. Vi innlosjerte 300 tannlegestudenter fra hele Norden på de ulike studenthyttene rundt Blankvann. Det var FIVT-folk i alle nøkkelposisjoner i arrangementet, og vi hadde stålkontroll hele veien. Coca Cola var hovedsponsor. Enkelte tannlegestudenter reagerte på dette, men det hjalp oss å få landet et stort prosjekt.

To år etter, rett før avsluttende eksamen, gjorde vi det igjen, med et like stort arrangement. Da måtte vi naturlig nok bruke flere folk fra kullene under i arrangementskomiteen. Våre kullkamerater hadde vett nok til å prioritere studiene. Det arrangementet kostet meg noen karakterer, men det var jo morsomt da, selv om det ikke gikk så problemfritt som den første gangen.

Etter å ha vært kapellmester var jeg redaktør av *Tidens tann* i to semestre. Det var også veldig interessant. Jeg lagde portrettintervjuer i hvert nummer, blant annet med daværende sosialminister Leif Arne Heløe.

Jeg ble æresmedlem i Odontologforeningen høsten 1982, og samtidig en av fire riddere fra kullet av *Ordines Equestres Majestatis Mastodontis*. Det har ikke hendt hverken før eller siden at fire fra samme kull er blitt riddere samtidig.

En anekdote fra studietiden?

Koret *Amalgamguttene* søkte om kulturmidler fra Universitetet i Oslo til innkjøp av noter. Penger kom, og koret ble samlet i kantinen for å diskutere repertoar. «De som kan syngre etter noter, rekke en hånd i været!» sa kunstnerisk leder Braut. Ingen respons. «Andre forslag til bruk av bevilgede midler?». Alle reiste seg taust fra sine plasser og gikk i samlet tropp til serveringsstedet *La Boheme* i Ullevålsveien, der det ble fremført mange fine harmonier i løpet av kvelden.

– Du fikk tidlig interesse for utøvende musikk. Hvor mange instrumenter har du vært innom?

– Jeg begynte som kornettist i skolemusikken, og spiller fortsatt på trompet og flygelhorn, i tillegg til at jeg har en slidetrompet, eller soprantrambone, som noen kaller det. Dessuten spiller jeg litt på tinfløyte hvis jeg har en for hånden. Så er det strengeinstrumentene da, gitarer med seks og tolv strenger, bass, banjo, bouzouki, mandolin og ulike størrelser av ukuleler. Rytmeinstrumenter hører også med, og i *Hæla* spilte jeg en del congas i studietiden.

– *Hæla i taket* og *Odontoblæsten* var i gang da du startet studiet. Over årene har en del av dem du spilte sammen med der fortsatt som band under flere navn, for eksempel *Tooth Brothers*. Hvordan kom dette i stand?

– Da jeg begynte i *Hæla i Taket* i 1978 var det et femmanns rock-n-roll-band med tradisjonelt repertoar. Tradisjonen var at når folk i bandet begynte å nærme seg slutten av studiet, ble de erstattet med musikere fra lavere kull. Vi hadde underveis laget et ganske knallsterkt kullband, kalt *Tenna i Tapeten*. Basert på dette bandet satt vi sammen en full soul/rhytm'n'blues-besetning til *Hæla i Taket* våren 1981. *Hæla* gikk fra å være et lite kjellerband på *Tannlegehøyskolen* til å bli et stort ensemble som tok spillejobber i ulike miljøer. Vi øvde mye og ofte, og musikere i bandet holdt generelt svært høyt nivå. Nyskrevne arrangementer av Carl Christian Blich og Trond Anderssen ble tilpasset en blåserrekke med trompet, trombone og tre saksofoner. Da vi ga oss etter en legendarisk konsert på Nissefesten i 1982, overtok en ny generasjon i *Hæla i Taket*.

De holdt det gående til 1985, men etter dette ble det ikke noe ny rekruttering. Jeg snakket med noen studenter jeg kjente, som gjerne ville ha oss til å spille igjen, og så samlet jeg bandet. Alle musikerne i gamle *Hæla* spilte den gangen på temmelig høyt nivå i jazz- eller rock-grupper, og vi gikk på scenen fredag 13. februar 1987. Etter det har *Hæla i Taket* fortsatt å spille sammen som band og ensemble, med de gamle arrangementene og stort sett fast repertoar, og med etter hvert noen utskiftninger og fornyinger i besetningen. Store jobber, som NTFs Kamerataftener for 1 000 mennesker i *Sonja Henie Ballroom*, eller stappfulle hus med studenter og kolleger i *Kjeller'n* i Geitmyrsveien ble årlige høydepunkter. Du må være tannlege, og helst ha studert i Oslo, for å være med i *Hæla*. Noen ganger har vi byttet litt på navnet. Du spiller ikke på utesteder i rockebyen Halden under navnet *Hæla i Taket*, som jo også var navnet på et Countryprogram på NRK med Gunvor Hals. Da er det bedre med *The Tooth Brothers*. Av den originale besetningen fra 1981 er trommeslager PerAn Kullbråten og tensorsaksofonist Knut Klette igjen, i tillegg til meg. Tore Kjell Larseng på bass var med i *Hælas* pionertid i 1971, og han kom inn i bandet igjen i 1993. Tore Kjell har gjort en kjempejobb som kapellmester opp gjennom årene. Rune Sollin, Espen Solberg og Aril Jul Nilsen har vært med de siste 20 årene, og utgjør stammen i orkesteret. De siste årene har *rakstingen* Eivind Igland spilt altsaks. Østfoldinnslaget er altså betydelig!

– I tillegg har vi hatt en del knoppskytingsband med *Hæla*-musikerne, som *Samba Dentale*, *Karius og Bakrus* og *X-Ray Band*. Når Det odontologiske fakultet skal feire sitt 60-års jubileum høsten 2019, er det planlagt at *Hæla i Taket* skal stå for musikken. Vi gleder oss allerede!

Politisk engasjert

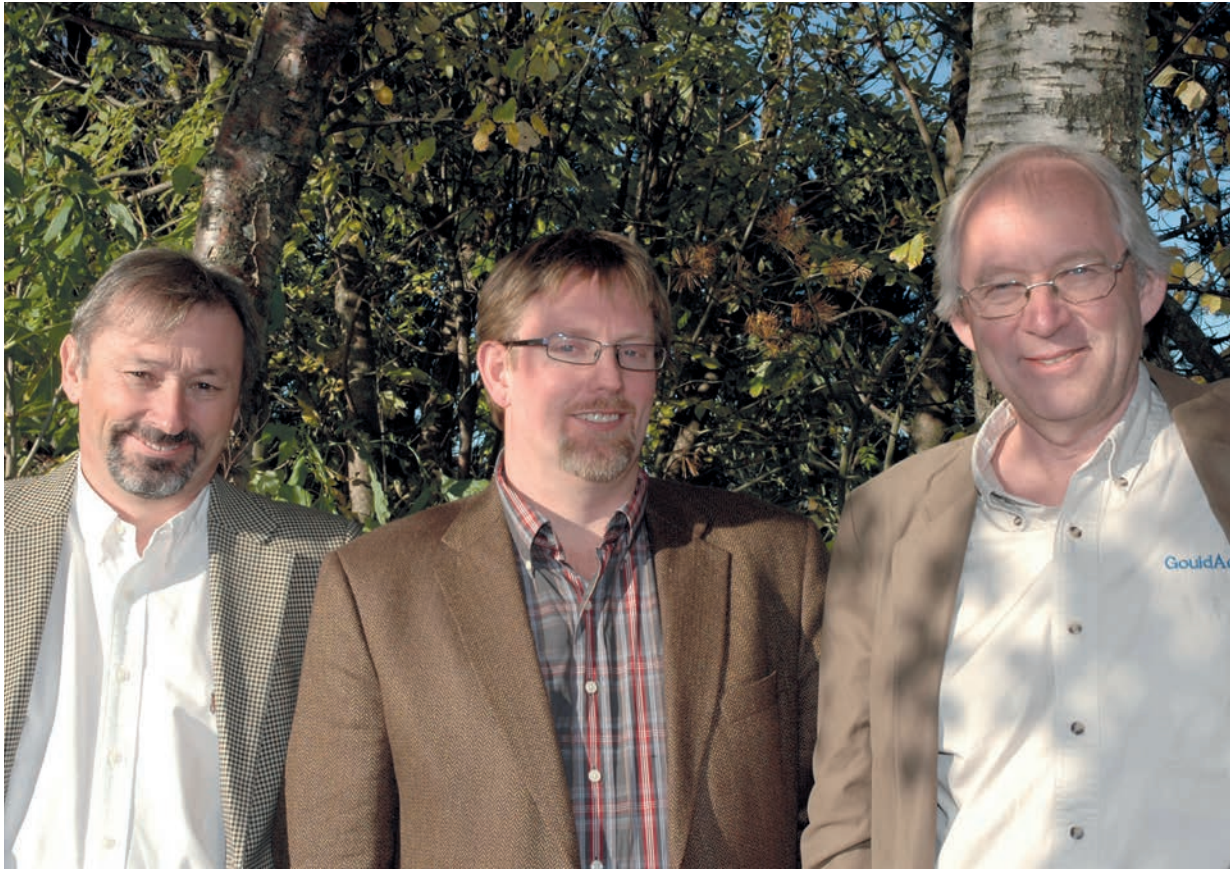
– Du etablerte deg i Halden. Der var det en tannlegeklubb. Hvordan ble du mottatt?

– Jeg kjente de fleste tannlegene i Halden ganske godt fra andre sammenhenger da jeg kom hjem for å overta praksisen til Johs Sponheim i 1985, og jeg ble tatt veldig godt imot. Halden Tannlegeklubb var, og er, en ytterst sosial og hyggelig forsamling. Jeg ble valgt inn i styret allerede den første høsten. Senere ble jeg formann, og brukte en del av mitt gamle kontaktnett fra OF for å skaffe foredragsholdere.

– Etter hvert engasjerte du deg i Østfold tannlegeforening (ØTF). Vil du betegne deg som en foreningsmann?

Internasjonal Dento-Maxillo-Facial Radiologikongress i Bergen i 2016. President i IADMFR og Chair 19th ICDMFR Tore A Larheim og co-chairs Bjørn Bamse Mork-Knutsen (visepresident i IADMFR) og Linda Z. Arvidsson omgitt av japanske kolleger ved åpningen av kongressen.

TSE Modul 6 – oral kirurgi og kjeve- og ansiktsradiologi, i Rogaland i 2008. Tre av fire fornøyde kursgivere i Stavanger: Bjørn Bamse Mork-Knutsen, Heming Olsen-Bergen og Tore Bjørnland. Anne Møystad var ikke til stede da bildet ble tatt. Foto: Ellen Beate Dyvi

– Jeg ble vel egentlig litt headhunnet til ØTF, og da med hundreårsjubileet i 1995 som et mål. Jeg trives jo godt med foreningsarbeid, og i Østfold Tannlegeforening fant jeg standstillhørigeten, tradisjonene og samholdet jeg satte pris på, samtidig som det var faglige og fagpolitiske utfordringer på 1990-tallet.

– Hva liker du best med foreningslivet? Er det fagpolitikk eller fagsosialt samvær?

– Innerst inne er jeg nok et politisk dyr, men har opplevd at de fleste kanskje synes jeg er utpreget sosial. Jeg har, som mange andre, gjort noen fagpolitiske blundere, og kanskje sagt rett ut til enkelte at jeg ikke synes de har gjort noen brukandes jobb. Det har jo ikke alltid vært like smart. Enkelte politiske håndgrep er jeg imidlertid stolt av, som da jeg fikk NTFs representantskap til å vedta at man skulle bruke betegnelsen spesialist på alle spesialutdannede tannleger i Norge allerede før man fikk syv godkjente

spesialiteter. Jeg tenker også med stolthet på da jeg fikk den Europeiske Radiologforeningen til å godkjenne spesialistreglene sine, slik at vi kunne bruke dette i arbeidet med å få godkjent spesialiteten i kjeve- og ansiktsradiologi her i landet. At jeg hadde bidratt til å formulere brorparten av reglene selv, sammen med en svensk og engelsk kollega, gjorde at vi fikk den ordlyden vi trengte.

– Det er ingen tvil om at du har et stort engasjement både i og utenfor tannlegemiljøet. Hvor tar du drivkraften fra?

– Jeg er nok en energisk fyr, som blir fort interessert og engasjert i ulike prosjekter. Det bobler raskt opp noen ideer. Dessuten synes jeg det er veldig viktig å formidle at tannleger er en ressurs for helsevesenet. Og så svarer jeg vel alt for lett ja til ting, og da må jeg vel ta følgene.

– Er det noen nåværende eller tidligere kolleger du er spesielt imponert over?

Kamerataften under NTFs landsmøte i 2002. Fra venstre: Knut Klette, Carl Christian Blich og Bjørn Bamse Mork-Knutsen utgjør en del av blåserrekka i Hæla i taket. Foto: Gudrun Sangnes.

– Kona mi, Ellen Cathrine, imponerer meg hele tiden. Sammen har vi vært engasjert i Halden Tannlegeklubb, ØTF og NTF i 26 år, i tillegg til at vi har bygget opp et ganske stort tannhelsesenter som nå sysselsetter ni tannleger. I høst er hun i gang med Helseledelse på BI.

Min sjef og mentor gjennom 26 år, professor Tore Arne Larheim, må selvfølgelig nevnes. Han har lært meg det meste jeg kan om radiologi, har vært pådriver for utviklingen av radiologi som odontologisk spesialitet og som forsker er han en internasjonal kapasitet. Han har vært president i den Internasjonale foreningen for Dento-Maxillo-Radiology, og ledet arrangementene av to internasjonale radiologikongresser i Norge.

Så er det mine kolleger i TSE-teamet, Anne Møystad, Tore Bjørnland og Heming Olsen-Bergem. Anne og jeg har fått gjøre spennende jobber for NTFs symposier, og teamet som helhet har utarbeidet et nytt konsept for formidling av hvor viktig samarbeidet mellom radiologer og kirurger er.

– Har du noen bekymringer for dagens situasjon på tannhelsefeltet? Er tannlegene blitt for mange? Er kjedendannelser en god eller betenkelig ting?

– Vi må kontinuerlig vurdere behovet for antall tannleger her i landet. Overproduksjon gir uønskede virkninger, og det er veldig viktig at de som utdannes får god nok klinisk grunnutdanning.

Kjedene er kommet for å bli, men jeg liker ikke fokuset på profittmaksimalisering fremfor behandlingsoptimalisering. Jeg tror det er best at tannlegene selv sitter med minst en hånd på rattet, og derfor er jeg skeptisk til investorer som ønsker å skvise tannlegene, for selv å ta ut gevinst på pasientbehandling. Det vi likevel opplever, og som krever en profesjonalisering i alle ledd i praksisadministrasjon, er alle kravene som stilles til drift av tannlegepraksiser. Større enheter, der man deler dyrt utstyr og også kompetanse, vil være gode løsninger i fremtidens private tannlegetilbud. Så får man finne løsninger som gjør at de tannlegene som vil

delta på eiersiden kan ha anledning til det. Her bør tannlegene lære av advokater og arkitekter. De har laget gode løsninger hvor kollegene kommer inn som partnere i større firma.

– Har du synspunkter på spesialistutdanning? Er det for mange eller for få spesialister?

– De syv godkjente odontologiske spesialitetene vi har i dag dekker de behovene vi har, og antallet spesialister innen hvert fagområde bør vurderes fortløpende. Utdanningen må være knyttet til utdanningsinstitusjoner med forskningsprogrammer. Jeg synes ideen med regionale kompetansesentra er god, men da må de være regionale. Å bygge sentre midt i Oslo og Bergen er fullstendig tulle, det er jo ikke der behovet for spesialister er presserende. Etter min mening er gjennomføringen basert på dårlige vurderinger av enkeltpersoner i Helsedirektoratet, som igjen har forledet fylkene til å kaste mange penger ut av vinduet på disse prosjektene.

Jeg kan heller ikke se at vi har behov for en egen spesialitet i *klinisk odontologi* her i landet, og det er da ikke nok at fordi ett fakultet gjerne vil drive med en slags spesialistutdanning, så skal man konstruere en slags spesialitet i «litt av hvert».

– Har du en favorittkomponist? Et favorittband? Favorittforfatter?

– Jeg spiller jo i et Kinks tribute band, så Ray Davies er en favoritt. Ellers hører jeg mye på gammel Chicago og Blood, Sweat and Tears.

Av klassiske komponister liker jeg Händel, Bach og Mozart i tillegg til at jeg hører en del på opera, da gjerne Verdi og Puccini, – og så er jeg glad i Bizet.

– Og jeg har lest alle bøkene til John Le Carré.

– Hvilke hobbyer har du utenom musikk?

– Jeg har seilt aktivt siden jeg var 13 år, og konkurrerer fortsatt. NM-gull i Drake er min beste prestasjon på regattabanen.

– Du sitter i redaksjonen for Årboken til ØTF. Hvor lenge har du vært engasjert i årbokstoff?

– Tja, det var vel i 1986 at jeg leverte mitt første bidrag, en rapport om Halden Tannlegeklubb. Det har vært veldig morsomt å få lov til å være med i årbokredaksjonen i så mange år.

– Til slutt: Er det noe du ønsker deg for Østfold tannlegeforening?

– Jeg håper at ØTF også i fremtiden kan bli en viktig møteplass for tannlegene i vårt fylke. Derfor er det viktig at vi opprettholder en lokalforening som ikke blir geografisk for stor. Faglig og sosialt samhold fremmer kollegialiteten innen tannlegeriet. Det er godt å se at mange yngre kolleger engasjerer seg i lokalforeningen, og jeg ønsker ØTF alt godt for fremtiden!

Intervjuet er først publisert i Østfold Tannlegeforeningsblad, i 2018.

Gjengitt med tillatelse fra Ellen Cathrine Mork-Knutsen.

Kirurgiklinikken tann - kjeve - ansiktskirurgi

Alt innen oral og kjevekirurgi. Implantatprotetikk

www.kirurgiklinikken.no

Tlf 23 36 80 00, post@kirurgiklinikken.nhn.no
Kirkeveien 131, 0361 Oslo

Tannlege
Frode Øye
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

Lege & tannlege
Helge Risheim
spesialist i oral kirurgi,
maxillofacial kirurgi,
og plastikkirurgi

Tannlege
Hauk Øyri
spesialist i oral kirurgi
og oral medisin

Lege & tannlege
Fredrik Platou Lindal
spesialist i maxillofacial
kirurgi

Tannlege
Eva Gustumhaugen Flo
spesialist i oral protetikk

Tannlege
Hanne Gran Ohrvik
spesialist i oral protetikk

Tannlege
**Margareth Kristensen
Ottersen**
spesialist i kjeve- og
ansiktsradiologi

Blå dråper. Foto: Niklas Angelus.